

Alexandra Gripenbergs foredrag ved den internationale Kongres i London

Taler

Alexandra Gripenberg
Baronesse, politiker og
kvindesagsforkæmper

Omstændigheder

Opr. trykt i *Kvinden og Samfundet* (14), årgang 15, 1899, s. 185-186

Om særegne Arbejdslove for Kvinder

Det er sikkert ufornuddent at bemærke, at den arbejdende Kvindes Stilling og Forhold trænger haardt til Forbedringer. Jeg forudsætter, at der paa dette Punkt hersker Enighed i denne Forsamling.

Naar man imidlertid mener at kunne forbedre Kvindens Kaar ved Indskrænkninger af hendes Arbejdsomraader, da forekommer dette mig at være, at gribe Sagen an fra den fejle Side.

Den Slags Baand strider imod et af vor Tids Hovedprincipper: Individets Selvbestemmelsesret; som forudsætter, at hver voksen Mand og Kvinde selv vælger sit Arbejde og dets Betingelser. At bryde dette Princip kan aldrig være heldbringende, selv om det sker i det humanes Navn.

Den Slags Indskrænkninger er som en ødelæggende Vind, der allerede i Knoppen dræber Kvindens Haab om en med Manden ligeberettiget Stilling.

Man kan ikke forlange Beskyttelseslove for Kvinden, begrundet paa hendes Køn, samtidigt med at man fordrer hendes Ligestillethed med Manden overfor Loven.

Vore Modstandere vil derfor tilraade os at opgive Ligeberettigelsesteorien, og betragte det som Hovedsagen, at vore arbejdende Kvinder beskyttes.

Alle de menneskelige Rettigheder, som indesluttes i Ligeberettigelsessystemet, er dog af lige saa stor Betydning for den arbejdende Kvinde, som for os andre.

Man kan ikke uddrage en af Bygningens Hovedstene uden at skade det hele.

Tanken om særegne Arbejdslove for Kvinden er et Udslag af den forældede Opfattelse: Kvinden maa have Privilegier og ikke Rettigheder, hun maa beskyttes, istedetfor at sættes istand til at værge for sig selv. Hun er, som Nationaløkonomerne udtrykker det: „et Folks kosteligste Eje”, ikke en Bestanddel af selve Folket. De, som kæmper for Ligeberettigelse, fordømmer et saadant Formynderi som uretfærdigt og lidet gavnligt saavel for Mand som for Kvinde.

Der maa for Kvinden fordres den samme Ret, som Manden har, til Selvansvar og Selvbestemmelse i alle Livets Tilskikkelser.

Beskyttelsens Gavnlighed kan i ingen Henseende sammenlignes med de Fordele, der flyder af Ligeberettigelse.

Det stadige Formynderskab, under hvilket Kvinden har levet, har baaret saa bitre Frugter, at Kvindesagens Venner bør se sig godt for, inden de understøtter noget som helst, der er i Lighed dermed.

Hvad Ret har man til at blande sig i voksne Kvinders Forhold ved hvert Skridt i deres Liv. Med hvad Ret siges der til en Kvinde: „Du maa ikke arbejde, fordi du er gift”, og til en anden: „Du maa ikke befatte dig med dette eller hint, fordi du er Kvinde, eller fordi du er velhavende, eller fordi du er Moder”.

Det er fornærmeligt at gaa ud fra, at Kvinden ikke har Omdømme nok til selv at afgøre, naar og hvorledes hun kan arbejde. Meget Arbejde og megen Gerning fratoges Kvinden, da Fabrikker og Arbejdspladser overtog Forarbejdelsen af en Mængde Brugsgenstande, som tidligere udførtes i Hjemmene. Nu vil man ogsaa hindre hende i at søge Arbejde i disse Fabrikker og paa disse Arbejdspladser. — Hver ny Forandring og Indskrænkning angaaende Kvindens Arbejde, gør det vanskeligere for hende at faa Arbejde med nogenlunde passende Betaling. Naar Arbejdsgiverne besværes med indskrænkende Love og Bestemmelser angaaende Arbejdet, saa er det selvfølgelig de mindre dygtige Arbejdere, der først maa undgælde derfor. Vi ved alle, at Kvinder ofte er mindre dygtige end Mænd, fordi

de kun sjældent har samme Lejlighed som disse til at skaffe sig grundig Faguddannelse, og til kun at paatage sig Arbejde, som særlig ligger for dem.

Det rigtigste vilde være at begynde med at give Kvinder samme Lejlighed som Mænd til grundig Uddannelse, og derved Rettighed til at vælge blandt al Slags Arbejde.

Fremfor alt bør saa gode hygiejniske Forhold indføres, at hverken Mand eller Kvinde behøver at frygte for Indflydelsen af Mangelen deraf. — I de fleste Tilfælde vilde Arbejdsevnen forøges og forbedres i kort Tid, hvis større Renlighed og Indførelsen af moderne hygiejniske. Forholdsregler blev paabudte i Fabrikkerne.

Eksempelvis vil jeg anføre, at der i svenske og finske Fajancefabriker, ligesom ogsaa i de kinesiske, er indført saa betryggende Forholdsregler, saavel ved Kvindernes som ved Mændenes Arbejde, at der i Sverrig ikke er forefaldet et eneste Tilfælde af Blyforgiftning i de sidste 6 Aar.

I mit eget Fædreland, Finland, har man endog i 9 Aar været forskaanet for en saadan Kalamitet.

Kan Mænd og Kvinder i den Slags Forhold ikke stilles lige for Loven? Lad os ikke under et Beskyttelsesforegivende end yderligere kue de svage. —

Vore Modstandere vil indvende, at halve Forholdsregler ikke er tilfredsstillende, og at de arbejdende Kvinder ikke kan staa sig ved at vente paa smukke Planers Gennemførelse. Men er særegne Arbejdslove i nogetsomhelst Tilfælde en virkelig Fordel for Arbejdskvinder? Det synes mig, at Resultatet af dem vil være, at vi berøver de fattige Kvinder Arbejde, uden at give dem Erstatning.

I mange Aar har jeg staaet i Forbindelse med et Kontor, som virkede for at skaffe Kvinder Arbejde. Jeg ved af Erfaring, hvor begærlige de Stakler er efter en nok saa ringe Fortjeneste. Hvor ofte har jeg ikke hørt disse ved deres Almindelighed saa sørgelige Ord: „Jeg vil paatage mig hvilketsomhelst Arbejde”.

Tør vi berøve vore fattige Søstre deres faa Muligheder?

Jeg vil minde mine Tilhørere on en lille Fortælling af Leo Tolstoy:

En paa Livstid dømt Fange, som flygtede ud af Fængslet, standsedes paa sin Flugt af en dyb Flod, over hvilken, der kun førte en raadden Planke.

Han kunde ikke svømme og maatte altsaa betro sig til den raadne Planke. Ved Flodbredden stod hans bedst Ven og raabte i Rædsel: „For Himlens Skyld, stands, ser du ikke, at Brædtet er raaddent”. „Det er min eneste Mulighed,” svarede den flygtende, „jeg maa forsøge det”. — „Nej, nej”, udbrød Vennen, „jeg kan ikke tillade dig saaledes at udsætte dit Liv”. Og han trak ham med sig og stred med ham saa længe, at Forfølgerne naaede frem og førte den stakkels Fange tilbage til det livsvarige Fængsel.

De arbejdende Kvinders eneste Mulighed er ofte en skrøbelig, maaske en raadden Planke, men vi maa lade dem benytte den, indtil det lykkes of at opbygge en sikker Bro til dem.

Kilde

kvinfo.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Foredrag

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/alexandra-gripenbergs-foredrag-ved-den-internationale-kongres-i-london-1899>